

WHISPER OF THE SPIRIT

เสียงกระซิบของภูต

EMILIA ERVING, ANTTI HINTSA
SARA SINTONEN, HEIDI SAIRANEN
& KRISTIINA KUMPULAINEN

Whisper of the spirit, 2017

© AUTHORS 2017

EMILIA ERFVING & ANTTI HINTSA ออกแบบ ตันฉบับ การจัดวางและภาพประกอบ
SARA SINTONEN ออกแบบและต้นฉบับ
HEIDI SAIRANEN ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา
KRISTIINA KUMPULAINEN ผู้อำนวยการแผนงานพัฒนาโครงการ MOI

ติดต่อ

www.monilukutaito.com/en/

แผนงานวิจัยและพัฒนาโครงการสนุกกับการเรียนรู้ทักษะการสื่อสารรอบด้าน (The Joy of Learning Multiliteracies หรือ MOI) ออกแบบมาเพื่อส่งเสริมความสามารถ ด้านทักษะการสื่อสารรอบด้านในกลุ่มเด็กแรกเกิดถึงอายุแปดขวบ แผนงานวิจัยและพัฒนาี้เกิดจากความร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญที่ทำงานด้าน การศึกษาปฐมวัย การศึกษาก่อนวัยเรียน และประถมศึกษาช่วงต้น รวมถึงภาคส่วน ห้องสมุดและวัฒนธรรม ศูนย์การเรียนรู้เพลย์ฟูล (Playful Learning Center) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเฮลซิงกิ รับผิดชอบ การดำเนินการแผนงานพัฒนาซึ่งสนับสนุนโดยกระทรวงการศึกษาและ วัฒนธรรมแห่งฟินแลนด์

Opetus- ja
kulttuuri-
ministeriö

ISBN 978-951-51-3677-0

สิ่งพิมพ์นี้จัดทำขึ้นเพื่อแจกจ่ายและใช้งานโดยไม่แสวงหาผลกำไร

The background of the page is a stylized illustration of a forest. It features several trees with dense, textured foliage in shades of green and yellow. In the foreground, there are several mushrooms with white caps and brown stems. The overall style is reminiscent of traditional Thai folk art or woodcut prints.

เสียงกระซิบ ของภูต

ตำนานและทักษะการสื่อสารรอบด้าน

ตำนานคือเรื่องราวและความเชื่อที่ถ่ายทอดต่อกันมาเกี่ยวกับสิ่งที่ไม่เคยใครเคยประสบพบเจอมาก่อน แต่ก็ยังเชื่อกันว่าเป็นเรื่องจริง ในอดีตเมื่อนานมาแล้ว ตำนานเล่าขานของชาวฟินแลนด์มักมีจุดเริ่มต้นจากการสังเกตธรรมชาติ โลกธรรมชาติสร้างแรงบันดาลใจให้ชาวฟินแลนด์ ทำให้พวกเขาอยากมีปฏิสัมพันธ์กับธรรมชาติ ผู้คนในยุคโบราณมีความสัมพันธ์กับธรรมชาติต่างจากเราอย่างสิ้นเชิง

ธรรมชาติสำคัญต่อผู้คนที่อาศัยในฟินแลนด์เป็นพิเศษ ฤดูกาลทั้งสี่มอบความอุดมสมบูรณ์และความหลากหลายให้กับสิ่งแวดล้อมที่นี่ ไม่น่าประหลาดใจเลยที่ธรรมชาติได้จุดประกายจินตนาการของผู้คนที่นี่ และเป็นต้นธารของความเชื่อมากมาย ตัวอย่างเช่น ชาวฟินแลนด์เชื่อว่าดาวตกคือรอยแยกบนท้องฟ้าที่เหล่าเทพเจ้าใช้มองลงมายังโลกมนุษย์ได้อีกทั้งผืนป่าและภูตในป่ายังเป็นส่วนสำคัญของวัฒนธรรมทางตอนเหนือของฟินแลนด์ รวมถึงเป็นวิถีชีวิต เพราะผืนป่าเป็นแหล่งอาหารที่สำคัญ

กิจกรรม ‘เสียงกระซิบของภูต’ จัดทำขึ้นมาเพื่อฉลองครบรอบ 100 ปี การประกาศเอกราชของฟินแลนด์ โดยสามารถใช้เพื่อทำกิจกรรมและแจกจ่ายในรูปแบบของสิ่งพิมพ์และรูปแบบดิจิทัลโดยไม่แสวงหาผลกำไร

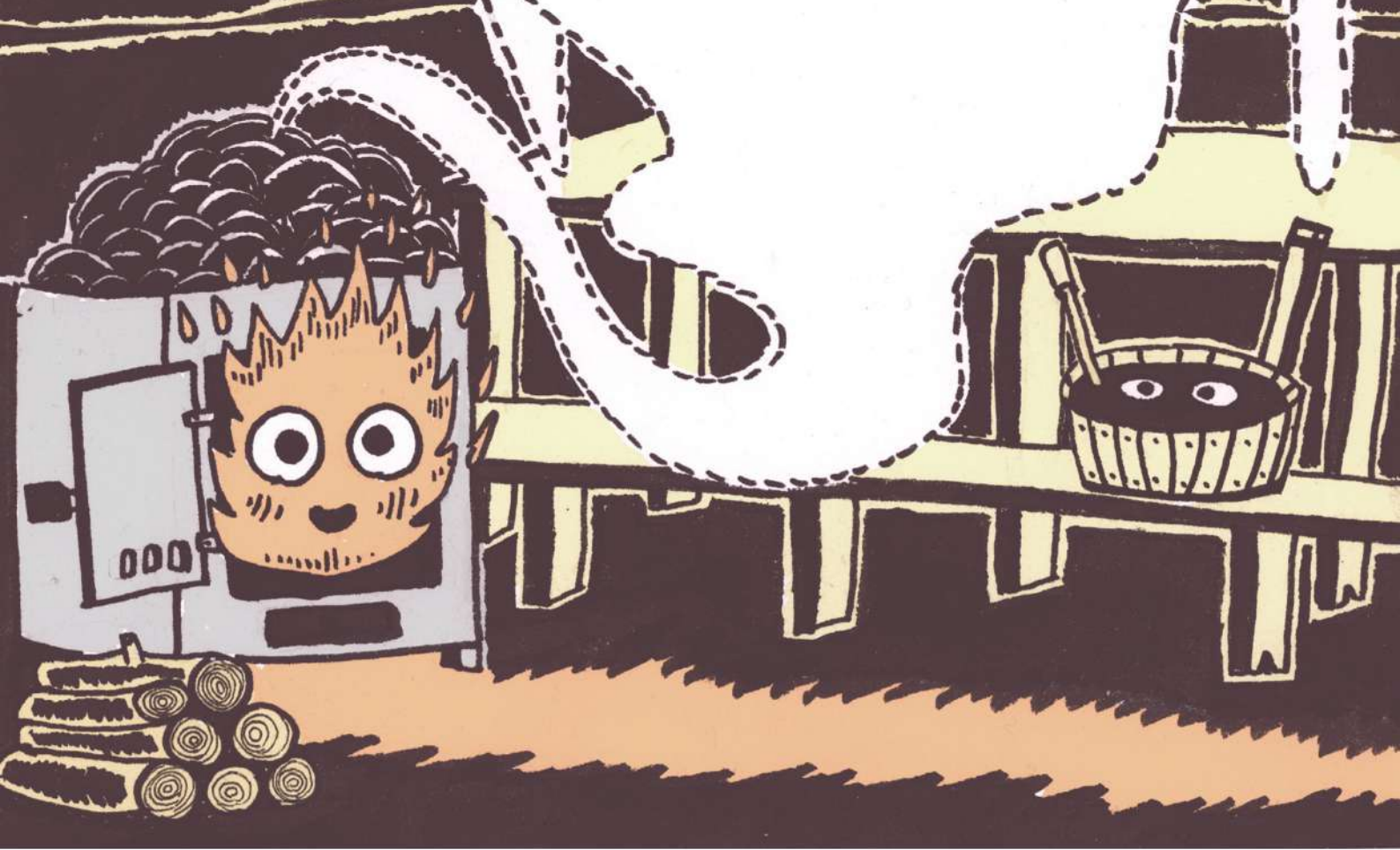
วัตถุประสงค์การเรียนรู้ของกิจกรรมนี้คือเพื่อให้เด็กๆ เกิดความสนใจ เรื่องราวของฟินแลนด์ ธรรมชาติ และความเชื่อโบราณจากหลากหลายมุมมอง กิจกรรมในบัตรชุดนี้จะกระตุ้นให้เด็กใช้จินตนาการ สังเกต ร่วมมือกัน สื่อสารความคิด ประดิษฐ์คิดค้น และทดลองผ่านช่องทางหลากหลาย นอกจากนี้ เรายังหวังว่าเรื่องราวและกิจกรรมเหล่านี้จะช่วยส่งเสริม ความสนใจและความสามารถด้านทักษะการสื่อสารรอบด้านของเด็กๆ

การผลิตชุดบัตรกิจกรรมเสียงกระซิบของภูตได้รับการสนับสนุน
จากโครงการสุขใจกับการเรียนรู้ทักษะการสื่อสารรอบด้าน

ทุกชีวิตและสรรพสิ่ง มีภูตของตัวเอง

ชาวฟินแลนด์ในยุคโบราณเชื่อเรื่องภูต ทุกสิ่ง
ทั้งที่เคลื่อนไหวและไม่เคลื่อนไหวต่างก็มีภูตเป็นของ
ตัวเอง อย่างเช่น น้ำ ไฟ บ้าน และชาน้ำ ก็มีภูตเหมือนกับ
สิ่งของและสิ่งมีชีวิตอื่นๆ สารพัน หน้าทีของภูต
ก็เพื่อปกป้องและคุ้มครอง หรือบางครั้งก็ควบคุม
ชีวิตและสรรพสิ่ง ชาวฟินแลนด์เคารพและนับถือภูต
มนุษย์ทุกคนต่างก็มีภูต เราได้รับภูตสืบทอดมาจาก
ปู่ย่าตายาย

พูดคุยแลกเปลี่ยนกันว่า ถ้าตอนนี้เรามีภูต
เป็นของตัวเอง ภูตของเราจะมีหน้าตาอย่างไร
แล้วภูตของสิ่งของ อย่างโทรทัศน์มือถือ
หรือของเล่นล่ะจะมีหน้าตาแบบไหนกันนะ

เหล่าภูตเล่นซ่อนหา

ภูตอาจเป็นสิ่งมีชีวิตที่มีลักษณะเด่นชัด เช่น โทรลล์ เอลฟ์ หรือแฟร์รี่ ชาวฟินแลนด์ยังเชื่อด้วยว่าภูตสามารถกลายร่างเป็นต้นไม้ ก้อนหิน หรือโซดหินได้

ลองมองใกล้ๆ ที่ก้อนหินและต้นไม้ในสนามเด็กเล่นของโรงเรียน เด็กๆ มองเห็นแฟร์รี่ เอลฟ์ หรือโทรลล์บ้างไหม วาดหรือถ่ายภาพสิ่งมีชีวิตที่เจอ พูดคุยแลกเปลี่ยนกันว่าสิ่งมีชีวิตเหล่านั้นเคลื่อนไหวอย่างไร และส่งเสียงแบบไหนก่อนที่พวกเขาจะแปลงกายเป็นก้อนหินหรือต้นไม้ สิ่งมีชีวิตเหล่านั้นจะบอกอะไรเด็กๆ ถ้าพวกเขากลับมามีชีวิตอีกครั้ง

อาณาจักรของตาปีโอ

ชาวฟินแลนด์ยุคโบราณเคารพต่อผืนป่าเป็นอย่างมาก พวกเขาใกล้ชิดกับป่าและบรรดาสัตว์ป่า นอกจากนี้ในป่าจะมีเหล่าภูตอาศัยอยู่แล้วยังมีเทพเจ้าที่ชื่อว่า ‘ตาปีโอ’ (Tapio) อาศัยอยู่ด้วย

ผูดุ่ยแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากการเดินป่ากัน ป่ามีกลิ่นอย่างไร เด็กๆ ได้ยินเสียงแบบไหนบ้างในป่า ลองไปเดินเล่นในป่าใกล้ๆ เจอหลุมที่เชื่อกันว่าเป็นบ้านของเหล่าภูตบ้างไหม บ้านของภูตจะมีหน้าต่างเป็นอย่างไรกันนะ

ราชาแห่งป่า

หมีเป็นสัตว์ที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในป่าของฟินแลนด์ มีหลายสิบคำในภาษาฟินแลนด์ที่แปลว่า ‘หมี’ อย่างเช่น คำว่า karhu, otso, ohto, metsän ukko, mesikämmen, hunajatassu และ nallukka หรือคำที่แปลว่า ‘อุ้งเท้าน้ำผึ้ง’ และ ‘เจ้าป่า’ ชาวฟินแลนด์ไม่กล้าพูดคำที่หมายถึงหมีออกมาดังๆ เพราะเชื่อว่าถ้าหมีได้ยินเข้า มันจะมาหาพวกเขา

นิกออกไทม์ว่ามีคำไหนที่แปลว่าหมีได้อีกบ้าง ถ้าเด็กๆ เป็นหมี จะอยากอยู่ในป่าแบบไหนและอยากทำอะไร

เสาโทเทมในป่า

ชาวฟินแลนด์ในอดีตสร้างเสาโทเทม (totem) เพื่อเป็นสัญลักษณ์ของสถานที่บูชา ชาวฟินแลนด์เชื่อว่าเสาเหล่านี้มีอำนาจช่วยปกปักษ์รักษา

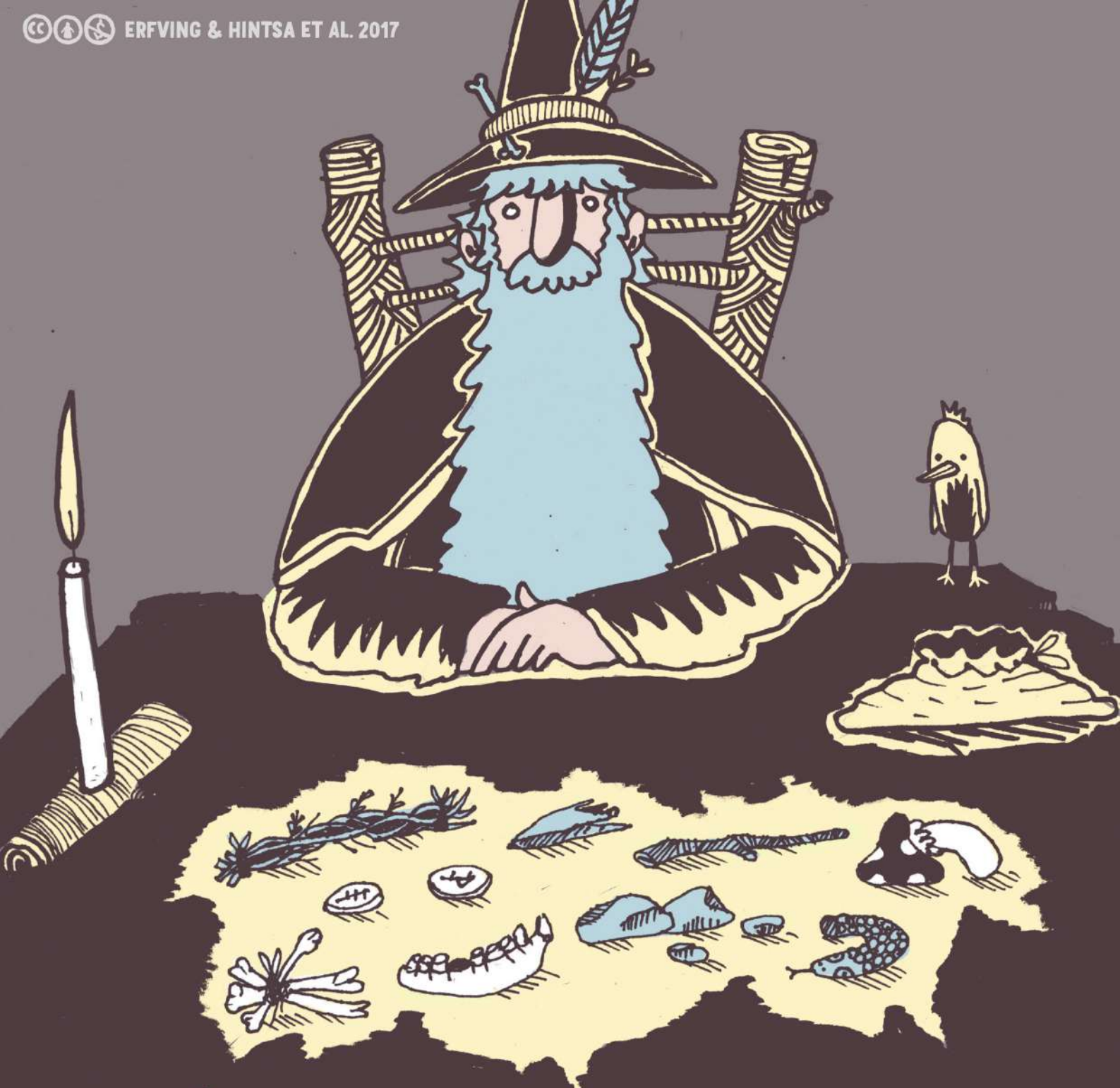
รวมกลุ่มกันออกแบบเสาโทเทมเพื่อฉลองครบรอบ 100 ปีการประกาศเอกราชของฟินแลนด์

ฟ่อมด

ในยุคโบราณมีฟ่อมดชื่อว่า ‘มูร์ริสเมียส์’ (Myrrismies) อาศัยอยู่ในป่า เขามองเห็นว่ากิ่งไม้และก้อนหินบนพื้น ล้วนมีรูปแบบตำแหน่งการตกที่ต่างกัน ฟ่อมดผู้นี้บอกว่า เขาสามารถทำนายอนาคตจากตำแหน่งของกิ่งไม้และก้อนหินได้

สมมติว่าเด็กๆ เป็นฟ่อมด ลองคิดหนึ่งคำถามที่อยากรู้คำตอบ เก็บกิ่งไม้และก้อนหินมาจำนวนหนึ่ง หรือจะใช้ปากกาและสิ่งของน้ำหนักเบาที่มีอยู่ใกล้มือก็ได้ ทิ้งสิ่งของเหล่านั้นไว้แล้วโยนลงบนพื้นดิน ฟันห้อง หรือโต๊ะ จากนั้นทำนายคำตอบจากตำแหน่งของสิ่งของที่โยนลงไป

กระเป๋าวិเศษ

พ่อมดโบราณ มูร์ซุสเมียส์ แสดงให้เราดูว่าเขามีสิ่งของอะไรบ้างในกระเป๋าวิเศษ มีทั้งสมบัติ และสิ่งของหน้าตาประหลาด อย่างกบแห้ง ปีกค้างคาว ฟันและเล็บของหมี ก้อนหินรูปงู รากต้นไม้ และกิ่งไม้ที่พันกันเป็นเกลียว ของทุกชิ้นสำคัญสำหรับพ่อมดและชวนให้นึกถึงอะไรบางอย่าง

ทำกระเป๋าวิเศษของตัวเองด้วยการเก็บรวบรวมสิ่งของต่างๆ จะเป็นของชิ้นไหนบ้างนะ เด็กๆ ไม่จำเป็นต้องรวบรวมของทุกชิ้นในครั้งเดียว ยกตัวอย่างเช่น เมื่อไปทัศนศึกษา เด็กๆ ค่อยเพิ่มสิ่งของลงในกระเป๋าวิเศษก็ได้

ไม้กายสิทธิ์

พ่อมดมูร์รูสเมียส์ ถือไม้กายสิทธิ์ที่ทำมาจากกิ่งไม้
ไม้กายสิทธิ์อันเล็กมากจนเก็บไว้ในกระเป๋าพิเศษ
ของพ่อมดได้ ใต้เปลือกไม้กายสิทธิ์มีแก่นไม้ ถ้าลอง
แนบหูไปที่แก่นไม้และฟังให้ดีๆ จะได้ยินภูตกระซิบ
ด้วยเสียงที่เป็นมิตร

ประดิษฐ์ไม้กายสิทธิ์ของตัวเอง
แล้วอย่าลืมใส่เสียงกระซิบของ
ภูตที่เป็นมิตรเข้าไปด้วยล่ะ

สัตว์ในตำนาน

เพราะความเชื่อโบราณมีหลายองค์ประกอบที่ไม่มีใครเคยเห็นมาก่อน ในชีวิตจริง ผู้คนเคยเชื่อว่าภูตอาจเป็นครึ่งมนุษย์ อย่างเช่น ผู้คนเคยเชื่อว่าภูตน้ำที่ชื่อ 'เวเตฮิเนน' (Vetehinen) เป็นครึ่งมนุษย์ครึ่งปลา ผู้คนในอดีตเชื่อว่าเวเตฮิเนนจะช่วยให้พวกเขาจับปลาได้มาก

สร้างสัตว์ในตำนานของตัวเองโดยใช้วิธีต่อไปนี้

1. เลือกสัตว์เพื่อใช้เป็นต้นแบบในการสร้างสัตว์ในตำนาน และใช้สิ่งของจากธรรมชาติ (เช่น โลเคน ดอกไม้ หญ้า) เพื่อสร้างร่างกายของมัน
2. เพิ่มลักษณะทรงพลัง (เช่น เขายูนีคอร์น ตาสีทอง หรือปีกวิเศษ)
3. หากจำเป็น อาจทำให้ตัวละครมีชีวิตขึ้นมาสักหน่อยด้วยลักษณะและทักษะแบบมนุษย์ (เช่น มือหรือความสามารถในการพูด)

เด็กๆ จะสร้างสัตว์ในตำนานแบบไหนก็ได้ตามใจชอบ! ทำไม่ลองประดิษฐ์สัตว์ในตำนานขึ้นมาสักหนึ่งตัวจากของที่หาได้ตามธรรมชาติ แต่งัดตัวเป็นสัตว์ในตำนานนั้นเอง หรือออกแบบและประดิษฐ์หน้ากากรดูละ

สามนักสำรวจ

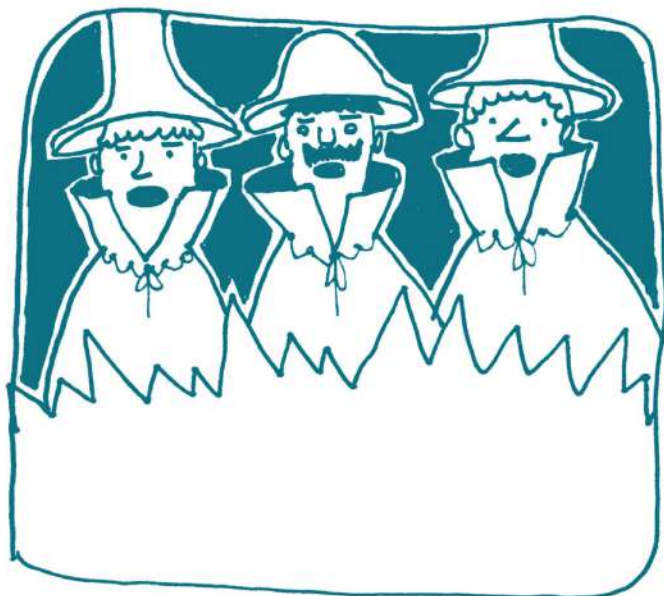

นักสำรวจทั้งสามกำลังข้ามแม่น้ำ
เมื่อพวกเขาตกลงไปในน้ำก็เห็นภูตน้ำ
เวตหิเนน แอบมองพวกเขาจากใต้ถ้ำ

วาดหน้าหรือทั้งตัวเวตหิเนนลงบน
หน้ากระดาษ

เมื่อพวกเขาเดินเข้าไปในป่าลึกขึ้น
เรื่อยๆ สามนักสำรวจก็พบกับ
ดอกไม้มหัศจรรย์

วาดภาพดอกไม้มหัศจรรย์
ในกรอบนี้

พอตกค่ำทั้งป่าก็ดูมืดครึ้ม
สามนักสำรวจเริ่มหวาดกลัว

ทันใดนั้นเอง พวกเขาที่ได้ยินเสียงพูด
ด้วยภาษาประหลาดดังขึ้น เด็กๆ ลอง
บรรยายภาษานั้นด้วยภาพวาด
ได้ไหมเอ๋ย

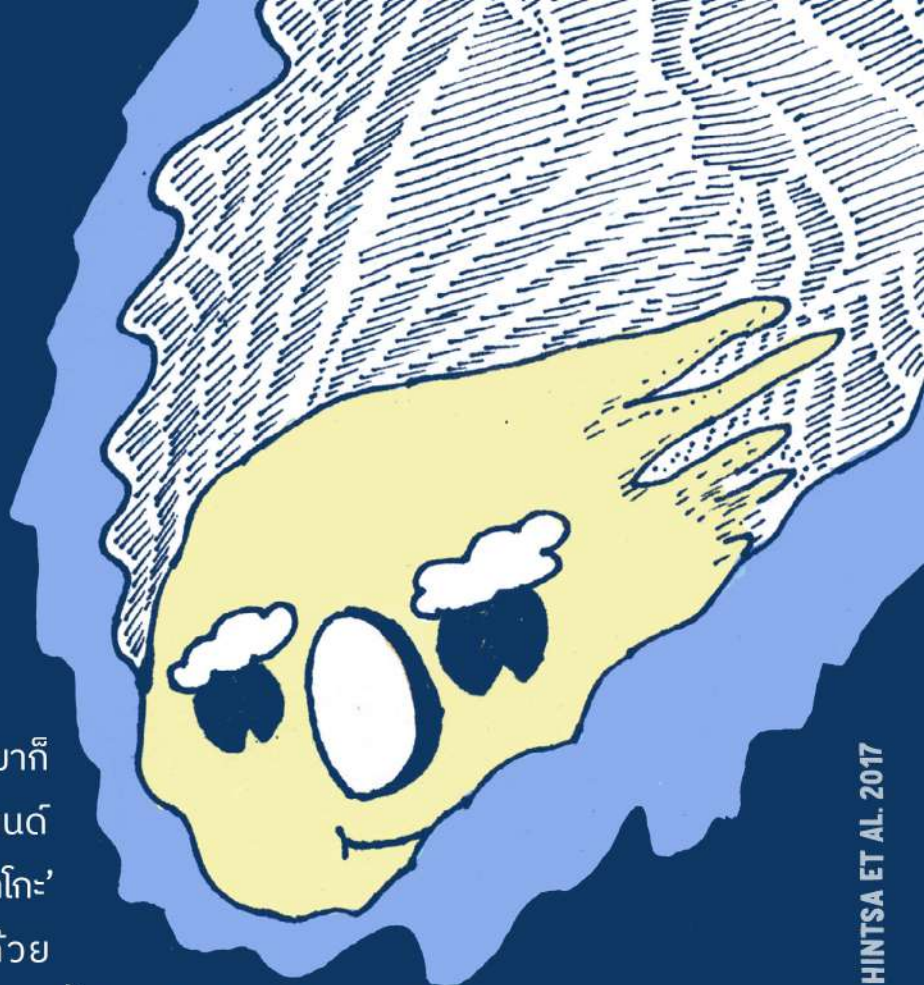

ที่แท้ก็เป็นเสียงพูดของตาปีโอ เทพเจ้าแห่งป่านั่นเอง เขาเพียงอยากเชิญนักสำรวจทั้งสาม
มาร่วมงานเลี้ยงฉลองด้วยกัน วาดภาพอาหารจานอร่อยที่ตาปีโอวางไว้บนโต๊ะหน่อยสิ

อุกโกะ! อุกโกะ!

ผู้คนในอดีตกลัวเสียงฟ้าร้อง แต่พวกเขาก็ต้องการเสียงฟ้าร้องเช่นกัน ในฟินแลนด์ เสียงฟ้าร้องมีเทพเจ้าของตัวเองชื่อว่า 'อุกโกะ' (Ukko) ผู้คนเรียกเทพเจ้าอุกโกะด้วยการเลียนเสียงฟ้าร้อง พวกเขาต้องการน้ำสำหรับปลูกเรือกสวนไร่นา และพืชชนิดอื่นๆ รวมทั้งสำหรับสัตว์เลี้ยงและตัวพวกเขาเอง ชาวฟินแลนด์เชื่อว่าเทพเจ้าอุกโกะจะคำรามเสียงฟ้าร้องเมื่อได้ยินผู้คนส่งเสียงเรียก แต่พวกเขาไม่ควรทำให้เทพเจ้าอุกโกะโมโห ไม่อย่างนั้นฝนจะตกหนักเกินไป

ช่วยชาวบ้านเรียกเทพเจ้าอุกโกะเพื่อขอฝนด้วยการเลียนเสียงฟ้าร้อง และเสียงฝนตก นึกออกไหมว่ามีอะไรอีกที่เด็กๆ สามารถเรียกหาได้ด้วยการส่งเสียง แล้วเสียงนั้นเป็นแบบไหนกัน

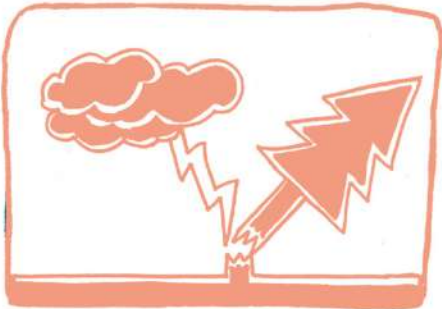

ความรู้สึกในธรรมชาติ

ในอดีตเมื่อนานมาแล้ว ผู้คนเชื่อว่าพลังธรรมชาติคือสิ่งมีชีวิตที่มีเจตจำนง ความรู้สึก และความสามารถที่จะทำสิ่งที่ต้องการ จับกลุ่มกับเพื่อนอ่านคำบอกความรู้สึกต่างๆ เด็กๆ จะเชื่อมโยงความรู้สึกใดกับพลังธรรมชาติใด เพราะอะไร ลองทำหลายๆ วิธีเพื่อสร้างเสียงของสายลมที่มีความสุขและป่าที่โกรธเกรี้ยว

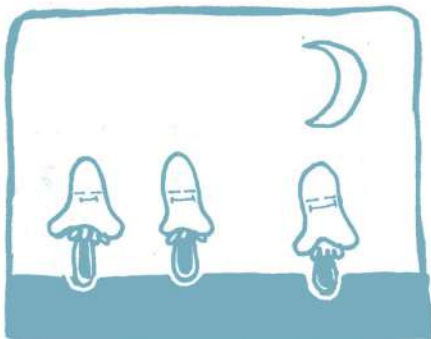
โมโห

ดีใจ

เจ็บสงบ

มีชีวิตชีวา

คาถา

คาถานั้นเชื่อมโยงกับความเชื่อโบราณ คาถาคือบทสวดหรือคำสาป ผู้คนเชื่อว่าจะบันดาลให้สิ่งต่างๆ เกิดขึ้นได้ด้วยการร่ายคาถา พวกเขาต้องการสิ่งดีๆ เช่น สายลมอ่อนๆ พืชผลอุดมสมบูรณ์ โชคในการล่าสัตว์ สุขภาพดี และอายุยืนยาว

ลองนึกกว่าอยากให้สิ่งดีๆ อะไรบ้างเกิดขึ้นเร็วๆ นี้ แล้วคิดคาถาสำหรับสิ่งเหล่านั้นดู ใช้ไม้กายสิทธิ์ของตัวเองระหว่างร่ายคาถาที่เด็กๆ คิดขึ้นมา

จดบันทึกเกี่ยวกับตำนาน

หาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับความเชื่อและตำนานของฟินแลนด์จาก
หนังสือต่อไปนี้ กิจกรรมในเสียงกระซิบของภูตได้รับแรงบันดาลใจ
จากหนังสือเหล่านี้

Aalto, Ilari & Helkala, Elina. 2015. Matkaopas keskiajan Suomeen. Atena.

Ojanen, Eero & Ulv, Daga. 2015. Suomen myyttiset linnut. Minerva.

Pulkkinen, Risto. 2015. Suomalainen kansanusko. Gaudeamus.

Simonsuuri, Lauri (ed.) 2017. Myyttisiä tarinoita. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 5th edition.

HELSINGIN YLIOPISTO
KASVATUSTIETEELLINEN TIEDEKUNTA

Opetus- ja
kulttuuri-
ministeriö

MOI

Monilukutaitoa opitaan ilolla